

OB DNEVU
DRŽAVNOSTI

str. 2

SEMINAR ZA
PORABSKE
UČITELJE

str. 4

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 30. junija 1994 • Leto IV, št. 13

(NOVI) MEJNI PREHODI

KDAJ IZ ANDOVCEV ALI VERICE NA GORIČKO

Pozornejši bralci se bodo spomnili naše šaljive rubrike, Dezinformacije, na zadnji strani, v kateri smo od oktobra leta 1990 začeli "odštevati", kdaj bodo odprli mejni prehod Gornji Senik-Martinje. Nabralo se je kar lepo število dni do tistega vročega avgustovskega popoldneva, ko sta predsednika držav Árpád Göncz in Milan Kučan slednjic le odprla prvi prehod, ki neposredno povezuje porabske Slovence s Slovenci na Goričkem v Sloveniji.

Najpogosteje so bile tedaj navajane besede predsednika Árpáda Göncza, ki je v svojem značilnem govoru dejal: "Dovolite mi, da praznujem, norost je končno umrla." Slovenski predsednik pa je poudaril: "Danes je za porabske Slovence in gorički del Prekmurja velik dan. Odprta je meja, ki je tako nenaravno toliko let razdvajala ne le dva naroda in dve državi, ampak je tudi delu slovenskega narodovega telesa, ki od nekdanj živi v Porabju, oteževala človeške, kulturne, verske, gospodarske stike s svojo matico in naravnim zaledjem." In še nekaj sta zagotovila predsednika: da bo poslej odpiranje meje mnogo preprostejše, predsednika pa bosta zgolj gosta lokalnih dejavnikov, ki se bodo odločili, kdaj in kje bo novi mejni prehod. Ali res?

Pojdimo po vrsti. Mad-

žarska in Slovenija sta podpisali sporazum o šestih mejnih prehodih. Od teh sta prehoda Pince-Tornyiszentmiklós in Martinje-Gornji Senik bila odprta sočasno leta 1992, od tedaj pa potekajo pogovori, kje novi prehodi. Omenjena prehoda sta se doslej dobro uveljavila in opravljata svojo vlogo na najvišji ravni. Hkrati se je pokazalo, da bi se morali državi čimprej odločiti tudi za njuno prekategorizacijo iz meddržavnih v mednarodne prehode. Zlasti na Gornjem Seniku oziroma Martinju (in tudi Pincat-Tornyiszentmiklósu) morajo napotiti številne tujce na druge, mednarodne prehode. Posebno Avstrijcem bi skrajšali pot

v Slovenijo in iz Slovenije.

Pogovor v Lendavi, ki ga je organiziral slovenski veleposlanik na Madžarskem Ferenc Hajós (poleg ostalih pa je na njem sodeloval tudi madžarski veleposlanik v Ljubljani István Balogh), se je sukal največ okoli velikih problemov na mejnem prehodu Dolga vas-Rődics. Zastoji na tem prehodu so veliki, včasih je potrebno s kamionom čakati tudi dvajset ur, kar nedvomno vpliva tudi na gospodarske stike med državama, če gre seveda za prevoz blaga iz Slovenije v Madžarsko ali obratno. Razmere bo potrebno urediti na obeh straneh. Na tem pogovoru smo slišali, da načrte pripravljajo, del denarja pa

naj bi dobili tudi iz programa PHARE, letos milijon in tristo tisoč ECU-jev. Toda načrti ne predvidevajo dokončne ureditve prehoda, ker še ni natančno določeno, kje bo tisti mejni prehod, ki bo državi povezoval, ko bo zgrajena z obeh strani avtocestna povezava.

Nas je najbolj zanimalo, kaj bo z novimi mejnimi prehodi, ki bi povezovali Porabje in Goričko, oziroma Prekmurje. Zlasti zato, ker je bilo slišati, naj bi imela prednost prehoda pri Kobilju (Nemesnép) in Prosenjakovcih (Magyar-szombatfa), medtem ko naj bi prehoda na Verici ali v Andovcih počakala na pozneje. To razmišljanje je težko razumeti in sprejeti,

če vemo, da je pomen meddržavnih prehodov posebno pri navezavi osebnih in drugih stikov ob meji, torej takrat, ko povezujejo manjšino z matičnim narodom in sočasno vse prebivalce v konkretnem prostoru.

Monoštrski župan dr. Karel Bauer in predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök sta v Lendavi povedala, da Železna županija pričakuje odprtje vsaj enega prehoda, bodisi v Andovcih ali na Verici. Pri tem pa je tudi ostalo, kajti sestava zbranih na pogovoru v Lendavi je bila taka, da niso v bistvu o ničemer odločali, marveč so, kot je dejal eden izmed razpravljalcev, pripravljali "teren" tistim, ki odločajo. Tisti, ki odločajo, pa ne bodo mogli mimo dejstva, da so porabski Slovenci dobili "svoj" prvi prehod šele avgusta 1992, medtem ko imajo prekmurski Madžari dva mednarodna in en meddržavni prehod, pa tudi tega ne, da je promet na prehodu Gornji Senik-Martinje tudi po številu zelo visok. Kako nujno je urediti cesto k temu prehodu z obeh strani, pa je ravno tako aktualno vprašanje. Odgovor na madžarski strani je znan, z obnovo bodo začeli v juliju, kdaj pa bodo na slovenski strani uredili 1700 metrov makadamske ceste, pa ne ve nihče.

eR

OB DNEVU DRŽAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

25. junij, praznik slovenske državnosti, pomemben mejnik v zgodovini slovenskega samozavedanja in osvobajanja... Celo tisočletje je slovenski narod uspešno ključoval tujim političnim in jezikovnim pritiskom, pa tudi zadnjih sedem desetletij njegovega skupnega življenja v jugoslovanski državni tvorbi mu ni prineslo svobode in neodvisnosti, o kateri so sanjali naši predniki, ko so se vključili v skupno južnoslovansko državo; edina možnost za ohranitev slovenskega naroda je bila pot v lastno državnost. Odločitev Slovencev, da stopijo na pot samostojnosti, je bila premišljena, zavestna in prava. Nestriganje bivših "sobratov" z našo odločitvijo nam je prineslo pred tremi leti deset dni vojne; vojne, ki je pokazala, kako smo enotni

v želji po svobodi in neodvisnosti!

Danes je Republika Slovenija svobodna, samostojna, demokratična država; v treh letih svojega obstoja je dosegla izredno veliko: sprejeta je bila v pomembne svetovne politične, gospodarske in druge organizacije, od Organizacije združenih narodov do Sveta Evrope in drugih. Ima demokratično izvoljeno in stabilno politično oblast, ki si na vso moč prizadeva dokazati svetu upravičenost slovenske samostojnosti. Tudi na gospodarskem področju je morala mlada Republika Slovenija prehoditi trnjevo pot osamosvajanja. Njena ekonomija je namreč bila neločljivo povezana z drugimi jugoslovanskimi republikami; danes so tudi ti problemi na dobri poti rešitve, slovensko gospodarstvo je prešlo fazo

recesije. Samostojna Slovenija je tako postala v očeh Evrope in Sveta trdna stvarnost.

Del slovenskega kulturnega in jezikovnega prostora pa so tudi Slovenci v zamejstvu. Slovenci, ki so jih politične meje ločile od matične domovine: Slovenci v Italiji, Avstriji in na Madžarskem. In če je bila za zamejske Slovence identifikacija z bivšo Jugoslavijo malo težavna in dvomljiva, je identifikacija z mlado državo Slovenijo nekaj tako naravnega in samo po sebi umevnega kot petje slovenske narodne pesmi, ki je ista v skromni porabski vaški dvorani kot v razkošnem Cankarjevem domu v Ljubljani. Pesmi so iste, jezik je isti, duša je ista... Ena sama slovenska čuteča duša...

Valerija Perger

PREOBLIKOVANJE LOKALNIH SKUPNOSTI V SLOVENIJI

Poročali smo že, da je Državni zbor Republike Slovenije sprejel zakone o spremembah lokalne samouprave in oblikovanju novih občin. Tako je bil pred mesecem dni opravljen referendum, na katerem so se državljani Slovenije opredeljevali o oblikovanju novih občin. Volilci so svoje rekli in od predlaganih 339 novih občin je bilo izglasovanih le 111 novih občin, kar pomeni, da je dve tretjini volilcev dalo projektu nezaupnico. Referendum je tako potrdil opozorila strokovnjakov, da so se v parlamentu lotili projekta lokalne samouprave preveč na političnih in strankarskih interesih, da je za tako zahtevno reformo potrebnega več časa in da je oblikovanje novih občin težko določiti brez jasnih kriterijev, z nedoločenimi pristojnostmi

in viri financiranja.

Spet se je pokazalo, da občanom ni možno nič vsiljevati in da nove lokalne skupnosti lahko nastajajo le z voljo ljudi.

Državni zbor bo moral po temeljiti analizi, ki se pripravlja, ponovno razpravljati in odločiti, kako z nadaljevanjem reforme lokalne samouprave, ki naj bi po ustavnem zakonu bila zaključena z volitvami v nove lokalne skupnosti do konca leta.

Če bo volja ljudi ne referendumu spoštovana, bo prihodnja podoba Slovenije dokaj pisana, od 26 velikih občin brez teritorialnih sprememb, do mešanice velikih in majhnih občin in množice majhnih občin.

V obmejnem Prekmurju, na območju sedanjih občin Murska Sobota in Lendava, bo po opravlj-

nem referendumu v prihodnje več kot 20 malih občin. Nove občine so bile večinoma izglasovane, razen v 6 primerih. Tako bodo v bodoče nove občine ob slovensko-madžarski meji občine Kuzma, Šulinci, Hodoš, Križevci, Prosenjakovci, Dobrovnik, Kobilje in Lendava.

V vsakem primeru pa je pomembno, da smo z zakoni poskrbeli tudi za pripadnike madžarske narodne skupnosti. V novih 5 narodnostno-mešanih občinah, Lendava, Dobrovnik, Hodoš, Križevci in Prosenjakovci bodo pripadniki madžarske narodnosti v nove občinske svete povsod volili tudi svoje poslance iz vrst narodnosti.

Geza Bačić

"POLICE" NA POLICE!

Madžarska policija se je po končani zadnji tekmi (FTC - Kispest) Državnega prvenstva v nogometu v Budimpešti obnašala kot v najhujših časih partijske države. Ko je sodnik odpiskal tekmo, kar je pomenilo, da je FTC postal madžarski prvak, so se njegovi navijači zapodili proti igrišču, da bi skupaj praznovali s svojimi ljubljenci. Istočasno se je truma specialcev vrgla na navijače. Policaji s psi in pendreki (tudi v koncentracijskih taboriščih so kaj radi uporabljali volčjake), policaji na konjih so s svojimi sabljami (pravi huzarji), udrihali vsevprek. Čez čas že celo po nogometaših prve lige in glavnem trenerju Nyilasiju. Prava histerija je bila. Za razliko od časov v enopartijskem sistemu je pristne televizijske posnetke videla vsa Madžarska. In se je tudi zgrozila nad tem divjanjem policajev demokratične Madžarske.

L. 1990, ko je nastopila prva demokratično izvoljena vlada, je madžarska policija popolnoma izgubila svojo identiteto. Bila je do kraja frustrirana, saj je komunistični režim v predhodnih 40 letih najbolj podpirala ravno policija s svojim represivnim aparatom. Bila je dekla politike. Brez vsakršnih zadržkov. Nova oblast je začela z novimi načeli - policija naj bi bila popolnoma apolitična organizacija - in tudi s čistkami. Češ, kdor se je kompromitiral, naj gre iz miličniških vrst. V teh časih je bila zmeda med kifeljci še večja. Vsakdo se je bal za svoj kruh. Tedaj so prenekateri začeli intenzivno razvijati svoje speče mimikrijske sposobnosti. Precejšnji del sedanjega madžarskega policijskega kadra je nov. Tudi izobrazbena sestava je izboljšana, kar se vsekakor odraža tudi v obnašanju modrih mož v zadnjih letih. Zgodi se celo, da ti na cesti vljudno prepustijo prednost, ko jo ima njihov avto. Verjetno večino madžarskih državljanov ne obhaja več - kot prej - neke vrste privzgojena živčnost v drobu, samo zaradi tega, ker zagleda neke kifelje.

Kaj se je po vsem povedanem vendarle zgodilo? Brez kakega globljega razčlenjevanja bi lahko rekli naslednje. Nova oblast pred štirimi leti je res nastala demokratično. Vendar se je kaj kmalu izkazalo (tridnevna blokada taksistov in tovornjakarjev po vsej državi), da bi nova elita rada imela ista "pooblastila" kot prejšnji režim. V smislu, da kaj neki se je treba pogovarjati s taksisti o njihovih pravicah, enostavno jih je treba razgnati s policijo in vojsko, njihove avtomobile pa z žerjavci zmetati v Donavo in druge reke (blokiral so tudi mostove). Tega si vseeno niso upali, ker je za taksisti stala večina prebivalstva.

Od tega dogodka naprej so vodilni kar naprej pnavljali, da Madžarska potrebuje močno državo. Močna država pa pomeni - kot vemo - močno oblast. Demokracija pa ne mara močne oblasti. Pokojni premier Antall je najprej zamenjal notranjega ministra. Nov, močan človek pa je bil Boross, trenutni predsednik vlade, čigar slogan pa je bil, da Madžarska potrebuje močno policijo. Po Antalovi smrti je postal minister za notranje zadeve Kónya, ki je najmanj vsak drugi dan povedal na tv, da naša država potrebuje ne le močno, ampak tudi odločno policijo... Tudi nekaj milijard se je našlo, da se nekoliko izboljša gmotno stanje močnih in odločnih ljudi...

Na stadionu v Kispestu so res bili močni in odločni. Celo brutalni. Večina Madžarov pa odločno meni, da bi njihovi možje postave morali biti odločni drugje. Tam, kjer je res potrebno (kriminal, terorizem itd.), in ne tam, kjer gre le za razkazovanje moči. Končno bi morali najti svoje mesto - svoje police.

Francek Mukić

VSESPLOŠNA GREŠNOST

"Teda ocsa prouti szini i Szin prouti Ocsi, lagoji Brat prouti Brati, Dühovnik prouti prousztomi lüsztví, proszto lüsztvó prouti Dühovniki vu szvojoi velikoi nevoskenosztzi, Gizdoszti i Szrditoszti gori sztánejo, steri de mocsneisi nai Sziromáka more odüríti. I Rimszko ládánye de od letá do létá ménye postüvano, odpüsjeno i nevolno, tak da je niske nede králüvati steo. Med krskeniki de velika amicsija i nevola ladala, (de) fszáki z dobrim szcom zsaloszen bode. Krskeniki do szvojega Bogá krivo priszegof kricicno priszégali, mantrali od nyegovogá trplényá, na nyegove rane i ná fsze nyegove kotrige do priszégali, tak da de sztrasno poszlüsati."

V Novi zavezi Svetega pisma sveti Pavel v svojem pismu kristjanom v Rimu našteva dokaze za vesplošno grešnost, ki jih je prevzel iz psalmov in iz del preroka Izaije. Ljudje so: "...polni vsakršne krivičnosti, hudobnosti, lakomnosti, zlobnosti, polni zavisti, ubijanja, prepira, zvijač, malopridnosti; podpihovanci, kletveniki, Bogu sovražni, nasilniki, ošabneži, bahači, izmišljevalci hudobij, staršem nepokorni; brez pameti, brez zvestobe, brez ljubezni, brez usmiljenja" (Rimlj 1, 29-31). Zaman je Gospod sporočal preko Mojzesa: "Ne prisegajte po krivem pri mojem imenu in ne skruni imena svojega Boga; jaz sem Gospod!" (3 Mojz 19,12)

"Za toga volo, da táksi grdi zsiteg vodijo, nyim Bog Dosztá kastig i fszáke pogibelnoszti, nevol, Trplényá, dosztá Betegof dá. Prekrátsi nyim zsitek, lagojo vrémen, Bliskáncó, toc-sou, z velikov i sztrasnof povodnof tak dosztá kvá-

ra pretrpijo. Nevole i veliki pomor de med nyimi ládao."

V Mojzesovi četrti knjigi je zapisano, da se greh kaznuje: "... ste grešili zoper Gospoda in vedite, da vas bo za vaš greh zadela kazen!" (4 Mojz 32,23)

"I Dosztá sztrasne boine boudejo med nyimi, tak da páver szvoj plüg, mesterszki szvoje délo... ino de za krvjov szvojega blizsnyegá zséjali. Zátó osztávijo imánye, déczó, zseno i vu zsmécsáve i lagovije bodejo, tak da sze számi nedo poznali i sze od zsmécséve dönok ne odpüsztijo. Nego fsze dale, fsze hüse od vrazse gizdoszti, szkoposzti i nevoskenosztzi do po zemli, tak da bi szleipi bili. Nyihove lagoje djánye, ozdálecs vidíti bodejo."

Apostol Pavel govori o pokvarjenosti ljudstva tudi v svojem pismu Galačanom: "Očitna so pa dela mesa; in taka so: nečistovanje, nesramnost, razuzdanost, mallkovanje, čaranje, sovraštvo, zdražba, zavist, jeza, prepirljivost, razprtije, ločine, nevoščljivost, uboju, pijančevanje, požrešnost in kar je temu podobnega..." (Gal 5, 19-21)

"Fszakdanésnyi dohicsek sze szploj zanicsa, száki szamo záprávi szvoj dohicsek leti, tak da nyegovo de sze proti tomí bojázlivo tozsiló. Vu gvánti do sze tak gori gnali - ti edni bodo kratek, drügöy pa sürkoga noszili (bodo) - da do sze számi nanyim csüdiváli."

Pri preroku Jeremiji lahko beremo: "Zakaj vsi od najmanjšega do največjega mislijo na dobiček. Varajo vsi, od preroka do duhovnika." (Jer 6,13)

"Popovszki sztális prvics bozsi. Dobrá dela i szvéto szpominanye, fcsenye, molitvi oni zápiüsztijo i zá nyé ne

márajó. Fszáki de sze steo po szvojem mislenyi szouditi. Nevoskenosztzi, lagovija sze med nyimi tak povéksa, da nede vöre niti lübéznosztzi med nyimi na zemli. Lampe do gucsale, szrcéj de nacsí Miszlió."

Prav tako misli Jeremija: "... preroki prerokujejo lažnivo, duhovniki delajo na svojo roko." (Jer 5,31)

"Vecs de lübéznosztzi Pénazom, kak Brati lübézen, i Pravicsnoszti szoditi i vöpvédáti. Vágá de krivicsna, méra bode ménsa, lakét bode prikrátseni."

"Zakaj korenina vsega zla je lakomnost" (1 Tim 6,10), v Kuzmičevem prevodu: "Ár lübézen pejnez je vsze hudoube korén" (1848, str. 382.) - piše tudi Sveto pismo.

Zsenszki i devojk i dovicze sztális bode Nesznaisni, nesramotne, necsijszti, i vu velikoi Gizdoszti gori rásztéjo i vu gvánti i fszákom csinényi i Mislenyi Neszramotne bodejo, tak da eden od Drügoga nede pozno i postüváni."

"...ženske so naravno občevanje zamenjale s protinaravnim; prav tako so pa tudi moški pustili naravno občevanje z žensko in so se vneli v svoji strasti drug do drugega: moški so z moškimi počenjali nespodobnost in so sprejemali samo na sebi zasluženó plačilo za svojo zablodo." (Rimlj 1, 26-27)

"Brátöy szvoje klostre osztávijo ino do prosztnomi sztálsi bejzsáli, ino do Podlozsi protti szvojim naprej posztavlenim do sze nazaj zdrzsávali, ino do vu bozsoj szlüzsbi mrzli i ftráglivi, eden de drügoga ogrizáváo i ospotáváo."

Marija Kozar

KONEC ŠOULE

Tej dneve doživlamo v Soboti dneve, gda se naši mlajši pripravljajo na konec šoule, pa se njin že vse mejša od nevol, ka tej slejdnji dnevi dejo tak pomali. Ovi, ka so ojdli v ousme razrejde, so že neka dni fraj. Tou pa se fejst pozna po našon varaši. Najbole se je tu poznalo glij tisti den, gda so slejden den prišli vó iz šoule. Tou so tak zalijali, ka so špital napunili v par vóraj, gde so je vöpumpali, ka ne bi bilou ške kaj bole strašnoga. Tisti pa, ka majó bole naraji svoje želouce, so sobočke kujkle tak lipou vóometali, ka so sobočke mačke pa psi ške dugo meli kaj za gor lijzati. Ednim je tisti prvi den nej biu zadosta, pa so njemi kcuj dali ške tri ali štiri pijanske dneve. Tej čundraši pa odijo po varaši zeleni kak marsovci, trepečejo pa kak gor segreta žujca.

Inda so si ka takšoga vüпали napraviti samo maturanti naše gimnazije in Boug ne daj, ka bi se kakšen mlajši zavolo konca šoule napijo. Pomejni, ka ta pravica pijanosti ob konci šoule ide čedale bole prouti najmlajšin lejton. Nakraji do se ovi najmlajši tö zalezvali, steri do vrtec skončali. Zdaj mo te vidli, kak se ravnajo tisti z nižisih razrejdov, in če do uni tö tak obodli, kak njihovi starejši pajdaši iz osmih razrejdov. Skoron gvüšen san, ka de se ji najšlo eno par, ka do zeleni pa žujcasti kouli zapletali.

Nekak vküper z njimi do začali počitnice gimnazijci. Tej se majó že za rejndne moške in ženske. Pa tak do se tö ravnali. Nej mi zameriti, nešken prajti, ka vsi moški pa ženske pijejo. Naši mlajši do pač tak mislili, ka se trbej doj napiti, gda se soula skonča, zato ka mi starejši tö pijemo, gda se kaj slavi, pa naj bou tou konec ali pa začetek. Pomejni, ka so naši mlajši naše glendalo. Nevola je te v ton, ka v ton glendali vidijo in se te ravnajo samo po tiston, ka se njin vidi.

Moja tašča Regina, trno čedna ženska, tö ške biti takšo glendalo. Tak mi že lejpi čas ške dopovedati, ka je vse, ka una brodi, pa vse, ka una napravi, najboukše in najbole pametno. Vrejdi, san si mislo, naj njoj bou in san se te začo ravnati po ton glendali. Kak prvo, san začo dugo spati, ka moja tašča Regina, trno čedna ženska, je, kak že znate, v penziji. Kak drügo, san začo vsepoprejk božno gučati od rodbine. Te na konci pa san se odloučo, ka mo tak kak una, vsakši den nadro svojo ženo, tak kak una nadejra svojoga moža. Te me je začala na rejnd jemati, ka samo spin, ka božno gučin od njene rodbine in ka se čista brez veze korin z njeno hčerko, stera je tak dobra, in ka man sploj srečo, ka me je vzejla. Na, te se je tou glendalo spotrlo in sebej ne davle več za vzor. Una je ostala ista, pa ge tö tak tadale živen pa se ravnati tak, kak se meni vidi prav. Samo tu pa tan včasí pravi, ova pa je rejsan srečo mejla, ka je ovoga vzejla, vse zna pa vse prav napravi, naš pa...

MIKI

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI

vsako drugo soboto ob 9.40 na
2. programu madžarske televizije

Naslednja oddaja bo
2. julija 1994

OD SLOVENIJE..

NEVELJAVNA DOVOLJENJA

25. junija je v Sloveniji prenehala veljavnost vseh starih (jugoslovanskih) prometnih dovoljenj za motorna in priklopna vozila, traktorje in traktorske priklopnike. Neveljavna so tudi stara vozniška dovoljenja in potrdila o znanju cestno prometnih predpisov, izdana na obrazcih nekdanje SFRJ ter registrske in evidenčne tablice z rdečo zvezdo.

SLOVENIJA V GATT

Predstavniki Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo ter Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj so se v Ženevi udeležili seje delovne skupine za pogajanja o vstopu v GATT in potrdili poročilo, ki obravnava usklajenost slovenske zunanjetrgovinske zakonodaje s pravili GATT. Sprejeli so tudi osnutek protokola o vstopu Slovenije v omenjeno organizacijo.

ODPOR '94

V Sloveniji je bila dvodnevna vodstveno obrambno zaščitna vaja ODPOR '94. Gre za najvišjo obliko usposabljanja in preverjanja delovanja obrambnega in varnostnega sistema ter civilne zaščite in reševanja.

SREČANJE UPKOJENCEV

Na Rogli so se srečali slovenski upokojenci in predstavniki upokojencev iz Trsta, Gorice, Šentjakeba in Pliberka ter uradne delegacije upokojencev iz Avstrije, Hrvaške in Madžarske. Avstrijski upokojenci so imeli v Sloveniji tudi svojo letno konferenco, madžarski pa so nastopili v kulturnem programu. Slavnostni govornik je bil predsednik Slovenije Milan Kučan.

OD MONOŠTRA DO PORTOROŽA

SEMINAR ZA PORABSKE UČITELJE

(Priložnostni dnevnik)

V nedeljo, 12. junija. Dež lije kot iz škafo. Naša skupina - učitelji iz treh porabskih osnovnih šol - je namenjena v Slovenijo na Seminar slovenskega jezika in kulture. Mejo prečkamo, kot če je ne bi bilo. Policist na slovenski strani nam zaželi prijetno bivanje na obali. "Saj gremo delat, ne toliko letovat," mu odgovorimo.

Murska Sobota, Maribor, Ljubljana, oblaki, dež, megla. Med potjo vidimo nekaj nesreč. Slovenija pobira svoje žrtve.

S Črnega Kala zagledamo - ali vsaj tako mislimo - morje. Spuščamo se počasi. Pred nami je Koper. Mesto, ki diši po Mediteranu, nekateri že poznamo.

Prispemo v Portorož, kraj, ki se nam je nekaterim vtisnil v spomin kot biser slovenske obale. Zdaj se zdi vse sivo, nekako ni več tistega blišča, ki smo ga asociirali, če smo slišali to ime. Prav gotovo je kriv dež! Ali čas, ki naredi svoje? Mogoče pa lastninjenje...

Izola, v ponedeljek, 13. junija. Dopoldne smo na italijanski Osnovni šoli Dante Alighieri. "Zvoki, hrup, razpoloženje nam je

zelo znano, kajti pred dvema dnevoma smo bili še v lastnih razredih," pravijo učitelji. Nastopu (učni uri) sledi pogovor. Ugotavljamo, da je bil nastop uspešen. No, meni se je zdelo, da so se učenci tu in tam "izmuznili" iz rok učiteljice. Toda kaj takega se tudi našim učiteljem zgodi.

Popoldne nas pričakuje Piran. Ne kaže najlepšega obraza, kajti ogledujemo si ga skozi deževni pajčolan.

Z gostitelji v Špetru Slovenov pred zasebno osnovno šolo

Na Italijanski skupnosti je gospa ogorčena, da Slovenija ne podpira (finančno) dela skupnosti, ki je na Hrvaškem. Rada bi ji povedala, da bi bilo to nekaj takega, kot če bi Madžarska finansirala gra-

dišćanske Hrvate v Avstriji, saj del le-teh živi na Madžarskem. Toda rajši sem tiho, ne bi rada povzročila mednarodnih sporov. In konec koncev tudi zgodovinskega ozadja ne poznam prav dobro.

Portorož, v torek 14. junija. Danes je na vrsti sodobna slovenska otroška pesem. Profesor nas takoj na začetku ogreje z ritmičnim gibanjem. Zapojemo in zaigramo. Prav gotovo

dimo po mestu, ki ga zaradi luke poznajo tudi na Madžarskem.

Primorska mesta imam zelo rada, kajti mediteranski "nered", deluje name sproščujoče. Vsaka ozka ulica, vsak kamen, kip, cerkev, cerkviča pripoveduje o zgodovini teh krajev, istočasno pa o duhovnem življenju ljudstev, ki so naseljevala ta košček obale.

Portorož, v petek, 17. junija. Dopoldne "sporočamo" in se ukvarjamo s tem, po kakšnih kriterijih ocenjujemo učenčeve pisne izdelke. Popoldne smo veseli, kajti predava nam prof. dr. Zinka Zorko, ki zelo dobro pozna porabsko stvarnost in je tudi čustveno navezana na našo pokrajino in na nas. Kakor tudi mi nanjo, saj se z nekaterimi pozna več kot 20 let.

Gorica, Čedad, Špeter Slovenov, v soboto, 18. junija. Na izletu po Beneški Sloveniji so z nami tudi nekateri naši predavatelji. Izmed tolikih novih stvari sta se mi vtisnila najbolj v spomin Muzej I. svetovne vojne v Kobaridu in dvojezična zasebna osnovna šola v Špetru Slovenov. Razmišljam o tem, ali bi se pri nas, v Porabju, obnesla kakšna zasebna šola, in še o tem, da bi enkrat rada prisostvovala tudi pouku, kajti njihova metoda dvojezičnega pouka je (jezik je vezan na osebo) povsem drugačna kot prekmurska.

Portorož, v nedeljo, 19. junija. Portorož se poslavlja od nas z lepim, pravim poletnim vremenom. Po dolgi poti do Monoštra se pogovarjamo tudi o tem, da je bil seminar zelo koristen in je tistim, ki so se mu odpovedali, lahko res žal. Pa naj jim (tudi) bo!

Na portoroški obali je name najbolj nepozabno vplivala gospa prof. slovenščine in zgodovine, domačinka, prava istrska Šavrinka, Rožana Koštial, ki zelo dobro pozna svojo domačo grudo, istrsko zemljo, tukajšnje ljudi, zgodovino tega koščka sveta in med svojim predavanjem brez kasetofona skozi dolge ure izvaja pesmi, napisane v domačem narečju. Taka ženska se rodi - vsaj po mojem mnenju - samo ena v vsakem stoletju. Njen posebni čar so že lahko spoznali največji politiki R Slovenije, nato veliki čarovnik, ki v svojih zanimivih knjigah piše ravno o takih, energije polnih ženskah - Šavrinkah, Marjan Tomšič, in še vrsta ljudi. Zdaj smo pa tudi mi, zamejski učitelji iz Porabja, bili počaščeni in smo lahko spoznali to živo enciklopedijo, gospo profesorico zborovodkinjo, enkratno izvajalko dvoglasnih istrskih pesmi.

Upam, da bo ta brezmejna energija in bodoče učinkovito vplivala name in na moj odnos do moje narodnosti in zlasti na moje delo v razredu, kjer bom mesil testo za kruh, ki bi ga pojedli v naši negotovi bodočnosti.

Laci Domjan

je gospod profesor že slišal bolj zbrano petje in tudi orkester, toda vseeno se imamo zelo lepo.

Ta dan najbolj globoko vplivata na nas istrska pesem in gospa Rožana Koštial. O tem, kako nas je očarala, pa preberite v prispevku Lacija Domjana.

Portorož, v sredo, 15. junija. Danes so predavanja zastavljena zelo praktično. Veliko sodelujemo, rešujemo vaje, tako da je dopoldne hitro mimo. Popoldne nas sonce prvič privabi na plažo, toda v vodo si še vseeno ne upamo. Popoldne poslušamo predavanje o filmski vzgoji.

Koper, v četrtek, 16. junija. Danes smo namenjeni na Pedagoško akademijo v Koper. Dramatizaciji teksta sledi izdelava lutk in tudi priložnostna lutkovna predstava. Popoldne se s pomočjo vodičke spreho-

Marijana Sukič

IZ ROJSTNOGA DAUMA SO PRIŠLI V DOMOVINO

Kaulak petdesetšestuga je tak lagvo šlau na Vugrskom, ka je več djezero družin tu njalo domovino. Vsakši je tašo mesto isko, gde v miri leko živó. Zato se je pa porabsko lüstvo tak taputorilo po svejti. Edni so v Meriko šli, drugi v Brazilijo, tretji pa v Belgium. Ranč ta, kama se je posrečilo. Dapa nej samo tečas je šlau lüstvo vó v Meriko, litje kaulak 1905. tu. Tecajt je lüstvo zato šlau tavó, aj si malo pej-naza leko prislužijo. Tu, na

... pa eške itak tiste kuste angleške knjige stiskavajo

Vugrskom, je delo nej bilau. Plačati so tu samo malo plačali. S tejmí pejnazi je edan mladi nikan nej mogo pridti. Če se uženo, svoj ram samo te emo, če so starištje že vómri. Ka so prislužili, tisto na jesti pa na gvant nej dojšlo. Za tauga volo si je več tak zbrodilo, ka bola do šli v Meriko, gde več leko sliži. Pa gda do že malo pejnaz meli, te dumau pridejo. Bili so taši med njimi, steri so dumau prišli, dapa največ ji je vanej ostalo. Istino, bili so tašiti, steri so edno ali dveje lejt vanej delali, edno leto so duma bili, po tistim so pa znauva vóšli.

Bargauncinuga Djanoša starištja iz Števanovec so tu odišli v Meriko. Gda je bilau tau?

"Oča so 1907. leta vóšli, mati pa za edno leto. Te so eške nej bili vkupzdani, tau se je desetuga leta zgaudio. Dja sam se enajstuga

leta naraudo v Brunsviki. Pa tam sam vóspravo osem klasov tu. Te meričke knjige sam si dumau prineso, od stere sam se včijo," kažejo eno veliko knjigo. "Dostokrat, gda cajt mam, je naprej vze-mam pa je štem. Etak mi gnauk tau, gnauk tisto na pamat pride, kak je kaj bilau tistoga cajta. Vej-m šteti pa pisati angleško tu."

Gde sta delala oča pa mati?

"Oča so v tašoj fabriki delali, gde so gvant šivali. Oni so gombe gora na sra-jce šivali. Mati so pa v doja-novoj fabriki delali. Dučas so oni delali, dučas sam dja v šauli bijo. Tam vanej sam v vugrsko šaulo tu odo, tak na vóre. Té vóre so nam popi držali pa smo se katekizmuš včili. Tam bau-si šaular nej bijo, nej tak kak tu pri nas tistoga cajta."

Kak so z vami doma gučali? Vugrski ali slovenski?

"Kak je prišlo. Gda vugr-ski, gda angleški. Slovenski nej trno. Slovenski sam se dja že tu doma navčo, gda smo šestdvajstuga dumau prišli. Nej bi prišli dumau, če starištja nej bi meli duma ram. Bijo edan človak, steruga so najem-lali, aj skrb ma na ram. Te človak je pa vse nika začno udavati kaulak rama. Za-tok so te dumau prišli. Nej so steli, ka bi gazdija na nikuj prišla. Starištja so pejnaze dumau pošilali, aj hišo vreda majo, pa gda so dumau prišli, dojn se je ni-ka nej vidlo. Za tauga volo pa zatok, ka zlato so tu vse tu meli, smo dumau prišli. Edan tjeđan smo se du-mau pelali s šiftom. Bijo taši den, ka so nas vó iz iže ranč nej pistili, zato ka taši velki viher bijo. Gda smo dumau prišli, mena je sprvuga malo špajnsno bilau, zato ka dja sam nej bijo včeni po pavarškom. Tam v tistom varaši, gde smo bili, tam sam tak bijo kak edan gospaud. Du-mau se prišo iz šaule pa sam se išo špilat z mlajši. Pa tau tak šlau cejli cajt. Zato mi je pa te tu v Šte-vanovca malo špajnsno

bilau. Krava sam dja dučas samo na kejpi vido, nej ka bi je paso. Sprvuga malo lagvo bilau, dapa sledkar sam se že vcujzvejo. Gda sam vekši grato, te sam že na Rábafuzes odo delat. Kosijo sam, na žetvo sam odo dučas, ka bojna vó nej vdarila. Prišli so Rusi pa prejk dva tjeđna so se v našo rama zdržavali. Konji, kaula s sterimi so prišli, vse

zdaj že ne stoji. Če dobro vej-m, 48. leta je dolastani-la. Putejm sam pá na Rábafuzes odo delat, cej-lak do 64. leta."

Pa duma? Sto je delo tečas?

"Oča pa mati so delali, pa gda sam se oženo, po tistim je že žena tu puma-gala. Zato, ka sam dja ma-juša odišo delat pa no-vembra sam prišo nazaj.

Kejp s prve spauvedi v Meriki

je kaulak rama bilau. Mi smo krmili nje tu pa konje tu. Nam je kumar dojšlo jesti, pa te eške tej vrazdžje so tu nas mantrali. Iz vesi so z menov vret trideset možkov vkippubrali pa so nas vógnali na Štajersko šance kopat pa bunkere redit. 9. majuša smo du-mau prišli, gda je konac bilau bojni. Te sam malo nazaj išo na Rábafuzes delat. Po tistim sam pa v Varas odo v fabriko. V tistoj fabriki smo mlajšom la-seno špilo redli. Ta fabrika

Vsakši mejsac samo gna-uk sam prišo dumau na gledanje. Dosta trbelo de-lati, dapa meli smo delo, nej kak zdaj."

Tečas je več lüstva vóudišo v Meriko, vam je tau nej na pamat prišlo?

"Nej trno. Zato, ka žena nikan nej stajla titi, sam pa ka bi delo tam?" pravijo Djušak pa eške itak tiste kuste angleške knjige stis-kavajo.

K. Holec

... DO MADŽARSKE

"DRUG ZA DRUGEGA..."

"Drug za drugega, nikoli drug proti drugemu," se je slišalo geslo Festivala evropskih manjšin, ki so ga priredili 25. in 26. junija v Baji, mestu, v katerem živi več manjšin. Organizatorji tokratnega srečanja - lani je bilo v Budimpešti pod naslovom Panevropski festival - so bili Samoupra-va mesta Baja, Madžarski inštitut za prosveto in Nemško kulturno društvo v Budimpešti. Pokrovitelj festivala je bil dr. Otto von Habsburg, predsednik Panevropske unije.

Na festivalu, ki je pred-stavljal predvsem kulturno ustvarjalnost evropskih manjšin, so si gledalci lah-ko ogledali več priložno-stnih razstav, se udeležili folklornih prireditev. Festi-vala so se udeležile, ob društvih manjšin na Madžarskem, tudi manjšine iz sosednjih držav, med njimi Madžari iz Slovenije in Slo-venci iz Avstrije. Slovence na Madžarskem je zastopa-la folklorna skupina z Gornjega Senika.

KOALICIJSKA POGAJANJA

Politični delegaciji soci-alistov in svobodnih demo-kratov sta se po večdne-vnih pogajanjih dogovorili, kako razdeliti resorje. Tako bodo imeli liberalci v novi vladi tri ministre, in sicer notranjega, ministra za šolstvo in prosveto ter za promet in infrastrukturo. Poleg tega bo v raznih min-istrstvih delalo pet njihovih državnih sekretarjev. Osta-le ministrske stole bodo zasedli kandidati socialistov.

PRIPRAVE NA VOLITVE MANJŠINSKIH SAMOUPRAV

27. junija je bilo v Som-botelu posvetovanje v zvezi z volitvami manjšin-skih samouprav. Organi-zatorji so bile manjšinske zveze (nemška, hrvaška, slovenska). Udeleženci so poslušali več predavanj, prirejenih specialno za manjšine.

Utrinek iz Budimpešte

"SI LAHKO MISLITE, KAKO ČUDNI SO TUJCI. ČASOPISE IŠČEJO V SVOJEM JEZIKU... A, VI STE IZ SLOVENIJE, JA, SLOVAŠKE ČASOPISE PA IMAMO..."

Če le imam kaj časa, se napostim na kavo v znano slaščičarno Gerbeaut na trgu Vörösmartyja. Nedeljski dopoldan je bil dolgočasen, vreme je nihalo med nevihto in pripekajočim soncem, okoli enajstih pa so bili v mednarodnem tiskovnem središču le tisti, ki so morali biti tam.

Lahko sem si torej privoščil kavo v znani in priljubljeni slaščičarni, vendar sem se prej namenil poiskati nedeljski časnik. Napotim se mimo kioska proti središču znane ulice Váci in najdem odprto veliko in sodobno opremljeno ter dobro založeno prodajalno časopisov. Prav si rečem, tu bom kupil časopise, ki izhajajo ob nedeljah. Preden naredim dva, tri korake v prodajalno, me vznemirjeno nagovori prodajalec srednjih let: "Si lahko mislite, kako čudni so tujci. Časopise iščejo v svojem jeziku. Ste videli Italijane, kako nezadovoljni so odhajali, ker nam je zmanjkalo njihovih časopisov ali pa jih še nismo dobili, saj sam ne vem." Ne vem, kaj naj mu rečem, pa se hitro odločim: "Veste, tudi jaz sem tujec, iz Slovenije."

"A, vi ste iz Slovenije, ja, slovaške časopise pa imamo," mi hitro odgovori in že hoče prodati enega izmed slovaških dnevnikov, ki izhajajo ob nedeljah in jih tako zgodaj pripeljejo v Budimpešto.

"Oprostite, nisva se razumela, nisem iz Slovaške, iz sosednje Slovenije sem prišel in poročam z vaših volitev." Možakar nekaj menca, pa se le opogumi: "Kje pa je ta Slovenija?"

In začne se razlaganje, kako je bila "nekoč" Jugoslavija, zdaj pa je tam več samostojnih in mednarodno priznanih držav. Nisem ravno prepričan, da je možakarju uspelo dojeti moje razlaganje, toda delal se je, kako me razume.

"Kaj pa ta dva časopisa,

sta tudi iz katere samostojne jugoslovanske države, me povpraša in pokaže na dva znana hrvaška tednika."

"Da," povem in dodam, da je enako kot Slovenija, tudi Hrvaška postala samostojna država, ki pa je deloma še v vojni.

"Bosna, Bosna," pravi, pa se mi zdi, da bi še naprej razlagal, zato se napotim na "zasluženo" in prvo nedeljsko kavo.

V slaščičarni razmišljam o slovenskih predstavvah na Madžarskem, o tem, da nas ne poznajo niti naši sosede. In nek moj kolega se je čudil, kako malo ljudi je vedelo za Slovenijo, spraševal jih je pa v eni izmed južnoameriških držav.

Saj ne, da se ne bi trudili,

toda pot do cilja je dolga in težka. Pred mednarodnim turističnim sejmom POTOVANJE 94 je bila v Budimpešti zelo dobro obiskana novinarska konferenca, na kateri so predstavili Slovenijo; na sejmu je imela Slovenija kot ena redkih držav soliden prospekt v madžarskem jeziku s številnimi, zelo koristnimi napotki, zdaj pripravljata ministristvo za ekonomske odnose in razvoj in gospodarska zbornica veliko poslovno srečanje v Budimpešti, konec meseca bo "slovenski dan" na gospodarski razstavi v Pečuju in še in še, da bi nas "spoznali".

eR

NAŠE PESMI (77)

ZELENI SE TRAV'CA

/:Zeleni se trav'ca skraj Dunaja.:/
/:Vu toj trav'ci bejli list papéra.:/
/:Na papíri zlate slove piše.:/
/:Če so rdeče, te so prav liubeče.:/
/:Če so bejle, te so veseleče.:/
/:Če so rdjave, te so res ta prave.:/
/:Če so sive, te so zapelive.:/
/:Če so črne, te so žalovite.:/

Ne de mi več trav'ca tak zelena,
ne de mi več lub'ca tak lublena.

Leži edno hižico gorzidati,
kak pa edno lubco ostaviti.

Zdaj pa zbaugom, lubca z lejpi kušom,
zdaj pa zbaugom, lubca z lejpi (j)obimom.

Gorenji Sinik
-mkm-

SLOVENSKI ŠPORT

PEGAN EVROPSKI PRVAK

Zdaj ko so oči vse svetovne javnosti, predvsem pa tistih, ki se zanimajo za nogomet, uprte onstran velike luže, v Združene države Amerike, kjer se odvija 15. svetovno prvenstvo v nogometu, je prav, da v začetku namenimo nekaj stavkov tudi slovenskim žogobrcarjem. Le-ti zdaj počivajo, saj se je državno prvenstvo končalo pred nekaj tedni. Ljubljanska SCT Olimpija si je že nekaj krogov pred koncem zagotovila naslov državnih prvakov. Zato pa je bilo toliko bolj zanimivo v finalu slovenskega nogometnega pokala, kjer sta se pomerili ekipi soboške Mure in Maribora Branika. V prvi tekmi v Murski Soboti so bili domačini boljši in zmagali z 1:0, teden dni zatem pa so se Mariborčani na svojem stadionu revanširali. Zmagali so z rezultatom 3:1 in zasluženo že drugič osvojili slovenski pokal. Vsa

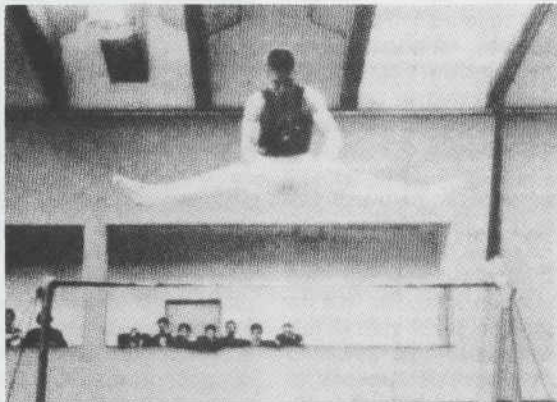
tri omenjena moštva pa so se tudi uvrstila v evropska nogometna tekmovanja.

Po rahlem razočaranju na svetovnem prvenstvu v avstralskem Brisbanu je

Medtem ko Peganova zmaga ni presenetila njegovih tekmecev, so bili presenečeni organizatorji prvenstva, ki niso imeli pripravljene slovenske him-

Ljubljani. Oboji so osvojili tretje mesto, ki je ženski ekipi prineslo tudi napredovanje v prvo Evropsko ligo, moški pa so bili po madžarskih tablicah, žal, slabši od Portugalcev in Slovakov, ki so osvojili tretje mesto v preostalih dveh skupinah.

Zelo popularen šport je seveda tudi tenis. Slovenija trenutno nima prave vrhunske tekmovalke ali tekmovalca (Mima Jaušovec je bila skoraj pred dvema desetletjema tudi zmagovalka Roland Garrosa), toda igrišč je vedno več, pa tudi mladih tekmovalcev, ki obetajo. Najboljši slovenski teniški igralec Iztok Božič se je pred dnevi na challengerju v slovaških Košicah uvrstil v finale. Kljub temu da ga je Avstrijec Skoff premagal (3:6, 3:6), je to največji Božičev uspeh doslej.

APLAVZ PRVAKU - Aljaž Pegan

telovaldec Aljaž Pegan vendarle dočakal svoj veliki trenutek. V finalu evropskega prvenstva, bilo je v Pragi, je zmagal na drogu, in to pred najboljšim telovalcem zadnjega obdobja, Vitalijem Ščerbom.

ne. Iz zagate so jih rešili navijači iz Slovenije.

Mnogi pravijo, da je kraljica športov atletika. Slovenski atleti in atletinje pa so nas razveselili z uspešnim nastopom na Evropskem pokalu skupine B v

Silva Eöry

KA JE TAU?

KAK SE ZOVÉ

na Gorenjon Siniki.....

na Dolenjon Siniki.....

v Ritkarovci.....

na Verici.....

v Števanovci.....

v Andovci.....

v Slovenskoj vesi.....

v Sakalauvci.....

Kak so nūcali.....

REŠITVE IZ ŠTEVILKE 11/94:

méntrga - miza s koritom za mesenje kruha sūtóteknó teknólabon - a kenyér dagasztásához

Tak se zové: na Gorenjon Siniki: korito i masitjek, v drugi vasnicaj je kurita.

Tak so nūcali: v koriti so mejsili krū.

7. RAZRED JE ŠEL NA IZLET

Zelo smo čakali dan, ko smo v okviru šolskega izleta odpotovali v Pečuj. Radovednost, kakšno bo to mestno, nas je "mantrala".

Z Gornjega Senika smo šli zelo zgodaj, ob treh zjutraj. Potovanje je trajalo sedem ur. Ko smo prispeli, smo se brž "spakirali" v sobe. Najprej smo si ogledali džamijo, katero so postavili Turki. Po živalskem vrtu, kjer mi je bil najbolj všeč lev, smo se ustavili v lunaparku. Veliko smo se smejali, igrali in zabavali.

Po večerji smo šli v kino. Po filmu še dolgo nismo zaspali. Ob polnoči smo bili najbolj "živi".

Naslednji dan smo si ogledali več muzejev, kot na primer Muzej lepih umetnosti, Zgodovinski muzej. Bili smo tudi v muzejih Žolnay in Vasarely. Nazadnje smo se ustavili v katedrali, je zelo velika in lepo poslikana.

Na žalost sta dva dneva hitro minila in smo se morali vrniti. Upam, da bomo imeli tudi naslednje leto zanimiv izlet.

Žolt Bajzek 7. r.
OŠ Gornji Senik

Hočeš na Debeli rtič: pomaga ti Rdeči križ Slovenije in Zveza Slovencev na Madžarskem

ŠTEVANOVSKI ŠOLARJI NA IZLETU PO SLOVENIJI

Lani smo z zavistjo (seveda z zdravno) poslušali gornjeseniške kolege in otroke, ko so nam pripovedovali, da bodo šli na tridnevno ekskurzijo v Slovenijo. "Ko bi tudi mi imeli tako priložnost," smo si mislili. Letos pa se je ta naša želja uresničila. Razveseljivo novico sta nam na našo šolo prinesla gospoda Geza Bačić in Jože Hirnök, pa sta še dodala, samo takrat bomo šli, če "ščemo". Gospa ravnateljica se je odločila za izlet, pa še mi učitelji, otrok pa sploh nismo "pitali", saj smo vedeli, če je izlet zastoj, bodo prikimali.

Tri dni pred koncem šolskega leta smo šolo zaprli, prtljago spakirali, "kroja si narezali" pa nakusta namazali, s klobasami naše torbe "nabasali", napunili pa "drugi den" smo že potovali. Šolarji višjih razredov, učitelji in še dve mamici so bili v avtobusu, ko so nas na meji dvakrat "pršteli".

V Murski Soboti smo "hitro" našli našega vodiča, mladega učitelja, po imenu Gorana. Kje so tiste avto- in avtomobilske ceste, po katerih bi do morja morali - smo poiskali, pa brž na pot. Družba je dobre volje. Naš "zmešani"

otroški zbor poje trdo-mehko slovmadžarsko mešanico. Med potjo se vidi in sliši: hmelj, gradove, gore, Maribor, Celje dokler se ne pride na Bled.

Na otoku sredi jezera je cerkva - v knjigah smo jo že videli, a tako "v živo" je lepša. Okrog sedmih zvečer, ko že vsega vajene oči zagledajo morje, "poglejte, koliko vode - oči (ki še nikdar niso videle morja) - bleščijo, mladi fantje in dekleta oživijo. Juhej - na morju smo! Kakšna velika voda, celo vas bi pokrila, še Rabo bi napolnila... Pogledajte, ladja, jadrnica, voda slana. Pristanišče glasno kliče, vzemite fotoaprato. Dekleta, fantje brž na skale, naredimo prve vaje za fotografiranje.

Po večerji hitro na bus, peljemo se v Portorož. Mesto si oglej hitro, ker moramo v disko. Naše (doma) skromne, tihe, pridne (in še...) učenke se v trenutku spremenijo, pridrvijo na plesišče in se sučejo naokrog, kot muhe v pajčevini, fantje (bolj resni in modri vsaj od zunaj) jih hrepeniče gledajo, misleč na svoje ljubice požirajo kokakolo. Ob 11-ih konec dneva, mularija se spravlja v postelje,

... Zgodaj zjutraj je vse

živo, tudi moja lesena postelja se trese. "Učitelj, u!" Obljuba dela dolg, s fanti bom moral na sprehod. V polsanjah vidim sliko:

"S cekarji pod pazduho gredo, školjke in polže zbirajo nekateri že pet kil imajo pa jutri še enkrat pridejo."

Morske živali počivajo v potovalkah, naša družina pa se premika proti Italiji. Popoldne ogled Kopra, nakupi in kopanje v mrzli vodi. Vse to hitro mine, spet se večeri, mularija spet glasuje, v disko iti, močno (si) želi. Naj bo - tako višja oblast - saj to je zadnja želja vaša - izpolnjena.

Zadnji dan šole - izleta, naša četica se skriva pod zemljo, naša zadnja postaja je čudovita Postojnska jama. Vlavec nas pripelje, bus pa odpelje proti Madžarski, kjer nas poznajo vsi domači in vaščani in kjer nas tudi tabla na meji "Lepo Pozdravi!!!", "Dobro došli u Madžarsku."

P.S. R Sloveniji in gospodu učitelju-vodiču Goranu od naših šolarjev, zlasti od deklet:

"Mi te imamo radi, radi...."

Laci Domjan

ŠPORTNO SREČANJE V DOMŽALAH

Športna zveza Slovenije in športna zveza Domžal sta organizirali letos 19. srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel.

Srečanja so se udeležili predstavniki Združenja slovenskih športnih društev iz Italije, Slovenske športne zveze s Koroške, Športne zveze Domžale in tudi mladi športniki z gornjeseniške osnovne šole.

Letos so iz Porabja nastopili mladi nogometaši in rokometasice. Nogometaši so dosegli 4. mesto, rokometasice pa odlično 1. mesto.

V času srečanja smo lahko ob uspešnem nastopu spoznali tudi taborniško življenje, saj smo spali v šotorih. Za prisrčen sprejem se zahvaljujemo organizatorjem, za uspehe pa OŠ Gornji Senik.

J. Hirnök

ŠENTVIŠKI PEVSKI TABOR JE LETOS 25 LEJT STAR

Pevski zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika je letos ranč tak biu na Šentviškóm tabori, kak dugo lejt. Tabor je letos emo 25. jubilej. Pevci z Gorenjoga

zdaj pa že devetič nas je pripelala gnešnja dirigen-tka Marija Trifus.

Kak je bilau na obletnici (évfordulón)? Tau človek samo tak leko gorprime.

Senika so leko ponosni na tau, da so na tom tabori 24 krat bili. Če pa tau pogled-namo, ka sto je nad našimi člani tisti, šteri je že oprvin - 1971. leta - tū tam biu, te je tau samo eden član, Vera Gašpar. Leko se pa veselimo, da smo skauz vođržali, da gnesden živč naš zbor. Za tau sta se tridila dirigenta tū. Naš pokojni Bandi bači so nas pelali najoprvin v Šentvid,

če vidi, če je navzauči. Kak vsakšo leto, letos tū so se v soboto večer notpokazali tisti, steri so iz tujine prišli. Med zamejci smo gorstau-pili mi tū.

Tūj smo se srečali s starimi prijateli, s Slovenci na Hrvatskom, pa smo spoznali nauve tū. Najbole smo se čuidivali nad ženskim zborom, steri je prišo s Kanade, s Toronta. Na visikom nivoji je biu pro-

gram, zborovodkinja je pa tak lepau znala slovenski, kak če bi vsigdar živela v Sloveniji.

V nedelo se je začnila proba v pau devetoj vori, gde nas je dosta gezer prišlo vkuiper. Proba je držala do 11. vore. Nej je léko bilau na vraučoj sun-ci stati pa skauz skrb meti. V 1. vori so se pa zgla-sile fanfare, po tistem je pa policijska pihalna god-ba z 8 gezer pevcov vred slovensko himno spejvala, igrala.

Na tauj velkoj prireditvi je govor držo Milan Kučan, predsednik države. Kak je program lejpi biu, tau je nej za povedati. Moški, ženski, mešani zbori so naprej davali lej-pe pesmi, na temo vina, veselja.

Lejpa vala ZKOS-i za tau, ka skrbi za nas. Viipamo se, da de kleta, pa eške dugo, dugo lejt Gorenji Senik navzauči v Šentvidi.

I. Barber

NIKA ZA SMEJ

TAM TŪ DOBRO

Našoga Rudina držina je večerjo mejla. Mali Rudi je tū pri stauli sejdo, de se je pa telko razkapo pa telko skako, ka ma je oča že dvakart obečo, ka dobi ed-noga. Mali Rudi je pa nej baugo, eške je bola nauri biu, zlíco je dojdvaro, ša-lato je vöobrnno. No, zdaj je pa več oča nej mogo tau gledati. Tau ga je tū čemerilo, ka Rudina mati nika nej prajla svojma dragoma sini. Stari Rudi je zdaj vzdigno rokau pa včasno. Mali Rudi je pa tū nej spau, vkraj je skočo, tak ka je zavujja mati dobila. Stari Rudi pa zdaj etak pravo: "Tam tū dobro mesto ma."

DRVENKA

Gnauksvejta je pri nas takša šega bila, ka so moški rano kosit šli, ženske so pa sledkar zajtrik nesle v ednoj drvenki, stero so si na glavau djale.

Naša Trejza je tū tak naprajta gnauk. Drvenko je napatjivala, deja si go na glavau pa dč na sonžete, moškom zajtrik nese.

Tistoga reda so v naši

vasnicaj sodacke bili pa so se na konjaj nosili. Trejza se sreča z ednim soda- kom, šteri se na konji nase. Začne cmikati pa ednoga cvikne tū. Sodak go pita, zakoj pa cvili pa cmíiče?

Naša Trejza ma pa etak pravi: "Zatok, ka se bogim, da me dojdvarite na zem-lau." Sodak pa etak pravi: "Ženska, ženska! Kak bi pa vas dojmlato, vej pa drvenko mate na glavaj."

Naša Trejza pa etak pravi: "Gospaud vitez, vej bi pa ge drvenko tačas dojdja-la."

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993 se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).